

Страхові виплати для працевлаштованих

Страхування від хвороби (медичне страхування) діє тоді, коли доросла людина протягом короткого терміну не може працювати, наприклад, з причин хвороби, піклування за членом сім'ї, вагітності або догляду за дитиною. Необхідність участі у страхуванні діє без огляду на те, йдеться про громадян Чеської Республіки або іноземців. У документі, який можна стягнути, в основному описано систему виплат лікарняних, процес здійснення права на виплати і які умови для цього необхідно виконати. У документі також зазначено процес підрахунку величини допомоги.

Система виплат страхування від хвороб

Використання права на виплати зі страхування від хвороб

Право на виплату "лікарняних" у працівників

Розрахунок виплати "лікарняних"

Виплата "лікарняних" у працівників

Виплата "лікарняних" у самозайнятих осіб

Страхування від хвороб працівників при одночасному страхуванні в кількох місцях роботи

Грошова допомога під час догляду за дитиною

Компенсаційна виплата під час вагітності і догляду за дитиною

Підтримка під час догляду за членом родини

Виплати за кордон

Система виплат страхування від хвороб

Системою страхування від хвороб працівникам надається чотири види виплат:

- "лікарняні",
- підтримка під час догляду за членом родини,
- компенсаційна виплата під час вагітності та догляду за дитиною,
- грошова допомога при догляді за дитиною.

Системою страхування від хвороб самозайнятим особам надаються два види виплат:

- "лікарняні",
- грошова допомога при догляді за дитиною.

Обов'язки працівників:

Працівники зобов'язані дотримуватись встановлений режим лікування, керуватися вказівками відповідного лікаря й утримуватися від того, що ускладнює поновлення трудової діяльності. **Виплати у зв'язку з хворобою можуть бути тимчасово знижені чи цілком вилучені**, якщо працівник порушив вказані вище обов'язки (згідно § 47 закону № 54/1956 Збірки, про страхування від хвороб працівників, в актуальній редакції).

Використання права на виплати в системі страхування від хвороб:

Право на виплату в системі страхування від хвороб здійснюється наданням установленого формуляра, виписаного лікарем. Заяву на виплату подають працівники своєму роботодавцю.

Право на виплату "лікарняних" у працівників

Умови права на "лікарняні" у працівників:

На "лікарняні" має право працівник, визнаний (за висновком лікаря) за тимчасово непрацездатного. Чи працівник, якому був установлений карантин, і він застрахований під час виникнення тимчасової непрацездатності (карантину). Застрахований може мати право на виплату і після закінчення дії страховки при недіездатності або карантині, які були під час дії страховки.

Термін виплати "лікарняних":

Лікарняні виплачуються від першого календарного дня непрацездатності до закінчення непрацездатності, **максимум, утім, на один рік** від початку непрацездатності (згідно з § 15, абзац 2) і 3), закону № 54/1956 Збірки).

Права на виплату "лікарняних" не має той, хто викликав у себе непрацездатність:

- 1) із наміром виманити "лікарняні",
- 2) спричиненням участі в бійці, чи
- 3) у результаті безпосереднього пияцтва або зловживання одурманюючими речовинами, чи
- 4) при здійсненні навмисного злочину, за який закон установлює міру покарання позбавлення волі на понад 1 рік (§ 24, пункт (1), закону № 54/1956 Збірки).

Страховання від хвороб працівників при страхуванні в кількох місцях роботи одночасно:

Якщо працівник одночасно працює у кількох місцях, де сплачуються страховки від хвороб, то він має право на "лікарняні" на кожному місці роботи. Умови надання лікарняних у кожному такому випадку встановлюються **самостійно і лікарняні також на кожному місці роботи виплачуються самостійно** (згідно §30, Інструкції Центральної ради профспілок № 143/1965 Збірки, про надання грошових виплат у системі страхування від хвороб, в актуальній редакції).

Обмеження права на "лікарняні" працюючого за трудовою угодою:

Якщо працюючий за Угодою про трудову діяльність зробить страхову виплату за період, під час якого він був згідно § 2, постанови Міністерства праці та соціальних питань № 31/1993 Збірки визнаний тимчасово непрацездатним чи йому був призначений карантин, величина його лікарняних обмежується за дні, що припадають з періоду його непрацездатності (чи карантину) на цей період так, щоб лікарняні і зарахований заробіток за цей період не перевищували разом суму, рівну середньому розрахунковому денному заробітку, помноженому на число календарних днів, що припадають на цей період. (Згідно § 73 Інструкції № 165/1979 Збірки про страхування від хвороб деяких працівників і про надання страхових виплат громадянам в особливих випадках, в актуальному звучанні).

Розрахунок виплат "лікарняних"

Величина виплати лікарняних встановлюється від щоденної розрахункової основи (див. нижче). Величина лікарняних складає 69 % середньої добової розрахункової основи (за перших 3 календарних дні непрацездатності, утім, величина виплати лікарняних складає тільки 25 % середньої щоденної розрахункової основи).

Денна розрахункова основа (працівників) обчислюється так, що зарахованих доход (тобто весь доход, який підлягає сплаті страхових внесків на соціальне страхування і державну політику зайнятості), нарахований працівнику у вирішуваному періоді, яким є період 12 календарних місяців перед календарним місяцем, у якому виникла непрацездатність (карантин), поділяється на кількість календарних днів, що приходяться на вирішуваний період. У кількість цих днів не включаються, втім, деякі

дні (наприклад, дні надання лікарняного, більш довідається в § 18, закону № 54 /1956 Збірки).

Грошова допомога під час догляду за дитиною

Грошова допомога під час догляду за дитиною належить працівниці, яка за останні два роки перед пологами брала участь у страхуванні від хвороб хоча б 270 днів (у цей термін включаються і раніші періоди, протягом яких вона за останні 2 роки перед пологами одержувала лікарняні чи грошову допомогу під час догляду за дитиною, або була учасницею страхування від хвороб самозайнятих осіб, чи була на обліку осіб, що шукають роботу на території ЧР тощо) (згідно § 6 абзаци (1) і (2) закону № 88/1968 Збірки, про продовження декретної відпустки, про виплати під час догляду за дитиною і доплати на дітей зі страхування від хвороб, в пізнішій редакції). **Грошова допомога під час догляду за дитиною не надається за період, у якому працівниці належить зарахований дохід або лікарняні** (згідно § 7, пункт (1), 2 фраза, закону №88/1968 Збірки).

Право на грошову допомогу під час догляду за дитиною

Право на грошову допомогу під час догляду за дитиною виникає після пологів, точніше після запису народженої дитини до метрики.

При аборті право на грошову допомогу під час догляду за дитиною не виникає (§ 43, Інструкції центральної ради профспілок, № 143/1965 Збірки).

Право на грошову допомогу під час догляду за дитиною при одночасному страхуванні з кількох місць роботи:

Грошова допомога під час догляду за дитиною належить працівниці, якщо вона була за останні два роки перед пологами була застрахована від хвороби принаймні 270 днів. Підтвердження про період страхування видає в Чеській Республіці Чеська адміністрація соціального забезпечення з центром у Празі, і в Україні: виконавча дирекція Фонду соціального страхування під час тимчасової втрати працездатності, з центром у Києві.

Для права на грошову допомогу під час догляду за дитиною з кількох місць роботи враховуються в період 270 днів на кожному місці роботи тільки період участі в страхуванні від хвороб на даному місці роботи. Період участі в страхуванні від хвороб з інших місць роботи можна зарахувати лише раз, і в тому обсязі, у якому діяло це страхування від хвороб до початку дії страхування від хвороб, з якого право на грошову допомогу під час догляду за дитиною застосовується (згідно § 6, абзац (1) і (2) закону № 88/1968 Збірки).

Більше інформації довідається з Постанови Центральної ради профспілок № 143/1965 Збірки, про надання грошової допомоги у системі страхування від хвороб, в актуальній редакції.

Терміни надання грошової допомоги під час догляду за дитиною:

Грошова допомога під час догляду за дитиною надається на період 28 тижнів декретної відпустки, а саме від початку шостого тижня перед очікуваним днем пологів, однак не раніш восьмого тижня до цього дня, якщо не встановлено інакше (§7, абзац (1), 1 фраза, закону №88/1968 Збірки).

Якщо працівниця народила двох чи більше дітей водночас, грошова допомога під час догляду за дитиною їй надається на період до 37 тижнів (у даний період включені і 6 тижнів до пологів), за умови, що і після закінчення терміну 28 тижнів продовжує опікуватися хоча двома дітьми (згідно §10, абзац (1), закону №88/1968 Збірки).

Працівниця, яка не перебуває у шлюбі, вдова, розлучена або з інших серйозних причин є самотньою і не проживає з партнером, надається грошова допомога під

час догляду за дитиною, якщо вона піклується про немовля, на термін 37 тижнів (у даний період включені і 6 тижнів до пологів).

Розрахунок виплати "Грошової допомоги під час догляду за дитиною":

Грошова допомога під час догляду за дитиною обчислюється таким самим чином, як і лікарняні (див. вище) з тією різницею, що денна розрахункова основа встановлюється до дня виходу в декретну відпустку; у працівниці, переведеної на іншу роботу з причини вагітності або материнства, – до дня переходу на іншу роботу, якщо це для неї вигідніше.

Грошова допомога під час догляду за дитиною надається за календарні дні (§9 закону №88/1968 Збірки).

Величина грошової допомоги під час догляду за дитиною за календарний день становить 69% денної розрахункової основи (§8 закону №88/1968 Збірки).

Компенсаційна допомога під час вагітності і догляду за дитиною

Право на „компенсаційну допомогу під час вагітності і догляду за дитиною”:

Право на „компенсаційну допомогу під час вагітності і догляду за дитиною” належить працівниці (чи жінці, яка бере участь у страхуванні від хвороб – окрім самозайнятих жінок), яка бере участь у страхуванні від хвороб (згідно з §3, закону №88/1968 Збірки, про продовження декретної відпустки, про виплати під час догляду за дитиною і про доплати на дітей із системи страхування від хвороб, в пізнішій редакції), **і яка виконувала роботу, заборонену вагітним жінкам або за висновком лікаря загрозливу для вагітності, а тому була переведена на іншу роботу під час вагітності, на якій отримує менший врахований дохід, ніж на попередній роботі** (за менший дохід не вважається зниження розрахункового доходу внаслідок скорочення робочого часу після переходу працівниці на іншу роботу), **чи яка була переведена на іншу роботу в період до кінця дев'ятого місяця після пологів** (згідно з §3 і §4, закону №88/1968 Збірки).

Компенсаційна виплата під час вагітності і догляду за дитиною надається за календарні дні, у які відбувався перевід робітниці на іншу роботу, за винятком днів, під час яких продовжувалася її непрацездатність (карантин), або в яких вона доглядала (піклувалася) за членом родини, або в яких вона мала вибачену (часом і невибачену) неприсутність на роботі.

Терміни надання компенсаційних виплат під час вагітності і догляду за дитиною:

Компенсаційна виплата під час вагітності надається найпізніше до терміну виходу в декретну відпустку, а після декретної відпустки - не пізніше за дев'ятий місяць після пологів (згідно §5, абзац 1, закону №88/1968 Збірки).

Розрахунок компенсаційної виплати під час вагітності і догляду за дитиною:

Компенсаційна виплата встановлюється як різниця денної розрахункової основи працівниці, яка була до дня її переходу на іншу роботу, і її середніх врахованих доходів, що припадають на один календарний день у окремих календарних місяцях після цього переходу.

Денна розрахункова основа встановлюється таким же чином, як і при розрахунку лікарняних з тією різницею, що встановлюється до дня переходу працівниці на іншу роботу у зв'язку з вагітністю та доглядом за дитиною.

Зарахований дохід устанавлюється однаковим способом, як і при встановленні лікарняних (згідно §5, закону №88/1968 Збірки).

Увага!

Компенсаційна виплата під час вагітності і догляду за дитиною в системі медичного страхування не належить працюючим за Трудовою угодою і працівникам на нерегулярну підтримку (згідно §24 і §75 Постанови № 165/1979 Збірки).

Виплата компенсаційної допомоги:

Компенсаційна виплата виплачується роботодавцем один раз на місяць при виплаті авансу за минулий календарний місяць (§55, Постанови Центральної ради профспілок, № 143/1965 Збірки).

Підтримка під час опікування за членом родини

„Підтримка під час опікування за членом родини” належить працівнику, який влаштований на території ЧР і бере участь у страхуванні від хвороб у період виникнення потреби у опіці за членом родини. Ця умова виконується й у випадку, коли ця потреба виникла і після закінчення медичного страхування, але ще в період, коли колишній застрахований має право на виплати із закінченого страхування від хвороб. Виплата належить працівникові у випадку, коли працівник не працює з причин догляду за хворим членом родини (стан здоров'я якого неминуче вимагає догляду з боку іншої особи), чи опікується дитиною у віці до 10 років зі встановлених причин, і водночас живе разом з підопічним; ця умова не поширюється на опікування над дитиною до 10 років кимсь із батьків у випадку, якщо працівнику належить за ці дні зарахований дохід (**однак якщо працівник втратить зарахований дохід, то підтримка під час опікування за членом родини йому належить**).

Терміни надання підтримки під час догляду за членом родини:

Підтримка під час опікування над членом родини надається максимально на термін перших дев'яти календарних днів, якщо потреба у піклуванні за цей час триває (§25, абзац (3), закону № 54/1956 Збірки).

Працівнику, що постійно доглядає хоча б за однією дитиною у віці до закінченого відвідування школи, будучи самотнім, підтримка під час опікування над членом родини надається максимум на термін перших 16 календарних днів, якщо в цьому є потреба (§25, пункт (4), закону № 54/1956 Збірки).

Увага!

Підтримка під час догляду за членом родини із системи страхування від хвороб працюючим за Трудовою угодою, за нерегулярною підтримкою і працівникам удома не належать (згідно §8, §24 і §75 Постанови № 165/1979 Збірки).

Розрахунок підтримки під час опікування за членом родини (працівникам):

Підтримка під час опікування за членом родини встановлюється таким самим способом, як і лікарняні. Величина підтримки за календарний день складає 69% добової розрахункової основи (§25, абзац (5), закону № 54/1956 Збірки).

Виплати за кордон

Як встановлюють чеські правові норми і Угода між Чеською Республікою та Україною про соціальне забезпечення, виплати під час тимчасової непрацездатності та в материнстві можуть виплачуватись за кордон у виняткових випадках, які визначає Міністерство праці та соціальних справ.

У випадку, коли особа, яка постійно проживає в Україні, здійснює право на виплати для догляді за дитиною з чеського медичного страхування, повинна водночас із

поданням заяви вказати, що не має права на виплати для догляду за дитиною за українськими правовими нормами.

Якщо особа виконує умови для надання допомоги у материнстві в ЧР і в Україні, допомога надається за правовими нормами країни постійного проживання.

Юридичне оформлення:

Умови одержання права на виплати допомоги із системи медичного страхування, спосіб їхнього обчислення і надання, встановлені кількома юридичними розпорядженнями, а саме:

* законом № 54/1956 Збірки, про страхування від хвороб працівників, в актуальній редакції;

* законом № 88/1968 Збірки, про продовжену декретну відпустку, про допомогу під час догляду за дитиною і доплати для дітей із системи медичного страхування, в актуальній редакції;

* законом № 421/2003 Збірки, яким змінюється закон № 54/1956 Збірки, закон № 88/1968 Збірки, і деякі інші закони;

* законом № 100/1988 Збірки, про соціальне забезпечення, в актуальній редакції;

* постановою № 165/1979 Збірки, про страхування від хвороб деяких працівників і про надання страхових виплат від хвороб громадянам в особливих випадках, в актуальній редакції;

* постановою № 143/1965 Збірки, про надання грошової допомоги із системи страхування від хвороб, в актуальній редакції;

* постановою № 141/1958 У.І. про страхування від хвороб і про пенсійне страхування засуджених, в актуальній редакції;

* Договором між Чеською Республікою та Україною про соціальне забезпечення та Адміністративним узгодженням для здійснення договору.